

Jämlikhet eller representation?

Ett normativt dilemma kring ledares utbildningsnivå

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

This study analyses the educational levels of 240 different political leaders across 118 different countries between the years 1989 to 2015 to derive if the educational levels of leaders effect educational equality as well as health equality. The study is conducted with a quantitative approach and the results show us that a leader with a college degree is going to be more likely to increase equality within both education and health compared to a leader without a college degree. A country's GDP/capita also plays a role in this, but the result show that the leader's level of education is still an important factor in increasing equality within the two examined sectors. This is explained through a more well-educated leader having a greater understanding over the underlying processes that affect a country. If we see increasing equality as something that is normatively desirable, this lands us in a dilemma, as choosing more well-educated leaders will lead to a confinement of descriptive representation of the people.

Nyckelord: Politiska ledare, utbildningsnivå, jämlikhet, utbildning, sjukvård

Antal ord: 7865

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
2	Bakgrund	2
2.1	Jämlikhet eller representation?	2
2.2	Politiska ledares utbildningsnivå.....	2
2.3	Deskriptiv representation	3
3	Politikens inverkan på utbildning och sjukvård.....	5
4	Metod	7
4.1	Val av fall	7
4.2	Data	8
4.2.1	Källor och ursprungliga dataset.....	8
4.2.2	Oberoende variabler	8
4.2.3	Beroende variabler	9
4.3	Avgränsningar	9
4.4	Begränsningar.....	10
5	Analys och resultat.....	11
5.1	Deskriptiv analys av data	11
5.2	Resultat.....	12
6	Diskussion	16
6.1	Är en mer välutbildad ledare en bättre ledare?	16
6.2	Alternativa förklaringsfaktorer.....	17
6.3	Implikationerna av resultatet.....	18
7	Sammanfattning.....	19
8	Referenser.....	20

1 Introduktion

Frågan kring hur en politisk ledares utbildningsnivå påverkar ett land är en fråga som den statsvetenskapliga litteraturen och teoribildningen i mångt och mycket förbisett. De studier som genomförts på ämnet är ofta fokuserade på ekonomisk tillväxt (Besley et al., 2011) eller på ett litet urval av länder (Gruber, 1971; von der Mehden, 1969). Detta är samtidigt som det, i stor utsträckning, är ett accepterat antagande att utbildade ledare är bra ledare (Alfano et al., 2020; Galasso and Nannicini, 2011) men antalet studier som genomförts på andra områden än den ekonomiska aspekten är få. Carnes och Lupu (2016) tar sig ann uppgiften att undersöka detta, och undersöker ett bredare spektrum av variabler som sträcker sig förbi den ekonomiska aspekten. Deras resultat visar inte på att en mer utbildad ledare skulle vara en bättre ledare. Med detta i åtanke är denna studies mål att bygga på litteraturen kring ämnet och undersöka ifall en mer välutbildad regeringschef leder till ökad jämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård för alla landets medborgare.

För att göra detta används en kvantitativ metod där utbildningsnivån på 240 ledare från 118 olika länder mellan åren 1989 - 2015 undersöks gentemot V-Dem institutets data på jämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård. Utifrån detta genomförs korrelations- och regressionsanalyser för att härleda en kausalitet mellan de två mätta variablerna. Utifrån detta diskuteras sedan resultaten utifrån befintlig statsvetenskaplig teoribildning, där Ansell och Lindvall (2013, 2020) utgör en stor del av den litteratur som diskuterar politikens inverkan på utbildning och sjukvård. Utifrån dessa förutsättningar ämnar studien svara på följande frågor;

Leder en mer välutbildad regeringschef till att landet i fråga erbjuder mer jämlik tillgång till sjukvård samt utbildning? Om så är fallet hur påverkas då representationen för medborgarna i landet?

2 Bakgrund

Ämnet av hur en politisk ledares utbildningsnivå påverkar ett land är ett relativt outforskat område, där de studier som genomförts sällan fokuserat på annat än effekten av politiska ledarens utbildningsnivå på ekonomisk tillväxt. Här finner Besley et al. (2011) att en mer välutbildad ledare kommer leda till ökad ekonomisk tillväxt, vilket har lett till att det i många studier är ett antagande att mer välutbildade ledare är bättre ledare (Alfano et al., 2020; Galasso och Nannicini, 2011). Dock är förklaringen till vad en ”bättre ledare” är sällan speciellt utförlig, om ens närvarande. För att kunna närma sig ett svar på det, krävs betydligt mer forskning på hur dessa samband fungerar och inom vilka sektorer en ledares utbildningsnivå faktiskt har en inverkan. Utifrån detta är mitt mål att bidra till litteraturen på ämnet och kunna driva forskningen framåt genom att undersöka samband som inte tidigare gjorts. Med det sagt är inte detta en studie som ämnar att ge ett uttömmande svar på vilka samband som påverkas av en politisk ledares utbildningsnivå, utan istället ge en fingervisning kring att det möjligtvis är fler samband än vad som tidigare undersökts.

2.1 Jämlikhet eller representation?

Grunden till valet av ämne i denna studie är det dilemma som Hejdenberg & Ingemansson (2023) fann då politiska ledares utbildningsnivå undersöktes gentemot korruption. Detta dilemma lyder;

Är det viktigare att välja politiska ledare som är representativa för befolkningen, men som enligt vår analys kommer ha svårare att bekämpa korruption, än att välja högutbildade politiska ledare som inte kommer vara representativa för befolkningen i många fall men som, enligt vår analys, kommer vara bättre på att bekämpa korruption?

Om samma problematiska samband mellan utbildningsnivå och korruption återfinns även mellan utbildningsnivå och jämlik tillgång till sjukvård samt utbildning så ökar vikten av att fortsatt undersöka dessa samband. Detta är något som inte gjorts till någon större utsträckning idag då området är relativt outforskat. Till följd av detta är också litteraturen mycket gles på detta område och ingen har fokuserat på just denna avvägning mellan vikten av representation och hur väl ett land presterar.

2.2 Politiska ledares utbildningsnivå

Litteraturen kring hur en politisk ledares utbildningsnivå påverkar ett land har sin grund i forskning som genomfördes på 1960 och -70-talet, då ämnet först började utforskas. Då genomfördes ett antal studier som inte lyckades påvisa något samband mellan ledarnas utbildningsnivå och att ett land presterar bättre (Gruber, 1971; Verner, 1974; von der Mehden, 1969). Efter detta dröjde det dock länge innan ämnet började undersökas igen, och det är glest med studier som undersöker ämnet fram tills 2010-talet. Då genomförde Besley et al. (2011) en studie som undersökte om mer välutbildade ledare leder till ökad ekonomisk tillväxt och fann att detta var fallet. Denna studie har växt fram som ledande inom ämnet och är välciterad i andra artiklar och studier som bevis på att mer välutbildade ledare är bättre ledare. Dock är en studie, trots att den är väl utförd, inte tillräckligt för att kunna dra den slutsatsen och det finns få andra studier som lyckats påvisa samma samband. Carnes och Lupu (2016) undersökte i deras studie ifall mer välutbildade ledare leder till att ett land presterar bättre enligt ett antal variabler – närmare bestämt; ekonomisk tillväxt, ojämlikhet, social oro (social unrest), konflikt mellan länder, arbetslöshet, inflation, antal omvalda ledare, produktivitet inom legislaturen och korruption. De finner inte att en kandidatexamen hjälper, utan skriver att

”We examined the links between education and the broadest collection of outcomes ever studied, and we consistently found negligible differences between leaders with college degrees and leaders without them.” (Carnes & Lupu, s. 47, 2016)

Denna studie skiljer sig från tidigare studier på området (Besley et al., 2011; Besley and Reynal-Querol, 2011; Carnes and Lupu, 2016) på två huvudsakliga sätt. För det första undersöker jag beroende variabler som ingen av de tidigare studierna gjort, då Besley et al. (2011) fokuserar på ekonomisk tillväxt samt Besley och Reynal-Querol (2011) fokuserar på om demokratier väljer mer välutbildade ledare. Carnes och Lupu (2016) analyserar ett större utbud variabler och genom att undersöka fler beroende variabler försöker de ge en helhetsbild över hur en politikers utbildningsnivå påverkar olika delar av hur ett land styrs. Inom dessa variabler ingår ojämlikhet, men här åsyftas ekonomisk ojämlikhet vilket definieras som *”the share of national income going to the top 1% of earners”* (Carnes and Lupu, 2016, s.40). För det andra inkluderar jag även fortsatta studier efter kandidatexamen som en oberoende variabel, något som även Besley och Reynal-Querol (2011) gjorde, men i syftet att se ifall detta påverkar ett lands ekonomiska tillväxt. Kombinationen av att undersöka fortsatt utbildning efter kandidatexamen gentemot andra variabler än ekonomisk tillväxt är alltså något som inte gjorts tidigare.

2.3 Deskriptiv representation

En implikation av hur ett land påverkas av välutbildade ledare är hur medborgarnas representation förändras. Här pekar befintlig litteratur på vikten av “deskriptiv representation” (Mansbridge, 1999) men som tidigare nämnts så är även idén att utbildade ledare är bra ledare ett relativt accepterat antagande inom litteraturen (Alfano et al., 2020; Galasso and Nannicini, 2011). Mitt fokus ligger på att undersöka ifall så verkligen är fallet, och skulle analysen finna att mer välutbildade ledare hjälper minska ojämlikheter i tillgång till utbildning och/eller sjukvård så påverkar detta i längden medborgarnas representation då det skulle ge oss anledning

att välja mer välutbildade ledare. Mansbridge (1999) erkänner att deskriptiv representation medför en kostnad men att denna inte är lika stor som vinsterna under fyra olika förutsättningar; då kommunikation är dålig till följd av misstro, när väljarnas intressen är otydliga, en grupp har blivit dömd inte kunna styra landet eller styrets legitimitet är låg. Hon analyserar sedan ett antal sätt att implementera deskriptiv representation, och finner inte att ett sätt är 'bättre' än ett annat utan väljer istället att ranka dessa från "least fluid" till "most fluid" (Mansbridge, 1999, s. 653). Den slutsatsen hon drar ur detta är att deskriptiv representation bör implementeras utifrån varje fall, och att det inte går att ge ett universellt svar på hur detta bör ske. Den största vinsten med deskriptiv representation menar hon på är debatterandet (deliberation) och detta påverkas på två olika nivåer; mellan väljare och representant samt mellan representanter. Utan deskriptiv representation så finns inte samma förutsättningar för att en debatt ska ske, och dessutom menar hon på att det finns diskrepanser i gruppernas intresse då deskriptiv representation inte är närvarande.

3 Politikens inverkan på utbildning och sjukvård

För att svara på den frågeställning som presenterats i introduktionen samt förklara varför, så måste vi även förstå vilka delar av politiken som påverkar tillgången till sjukvård och utbildning enligt den nuvarande teoribildningen på ämnet. Ansell och Lindvall (2013) undersöker den institutionella utvecklingen gällande utbildning i 27 olika länder mellan 1870 och 1939 för att svara på frågorna;

“Why did some states create centralized primary education systems when others were content to leave schools to municipalities or parishes? Why were some school systems controlled by religious institutions when others were entirely secular? And why did some states but not others provide public funding for private schools?” (Ansell och Lindvall, 2013, s. 505)

Genom att fokusera på just dessa tre områden; centralisering, sekularisering och subventionering är deras mål att ta reda på hur institutioner påverkar utbildningens utveckling under den givna tidsperioden i de valda länderna. Till följd av detta blir denna teoribildning av intresse för just denna studie eftersom det är regeringschefen som kan påverka institutionerna, Ansell och Lindvall undersöker. Om det då skulle vara så att en mer välutbildad regeringschef påverkar jämlikheten i tillgång till utbildning, så kan Ansell och Lindvalls studie hjälpa oss förstå just vilka delar av utbildningen denne har möjlighet att förändra och utveckla. De finner att centralisering sker i en större grad då det är liberala och socialdemokratiska regeringar som sitter vid makten i en demokratisk regim, men även då det är ett fascistiskt parti som sitter vid makten i en autokratisk regim. Därutöver visar deras resultat även att sekularisering sker i en större grad då en liberal eller socialdemokratisk regering sitter vid makten. Att staten skulle subventionera privata skolor är ett fenomen man finner är mer sannolikt uppstå i religiöst heterogena stater, då detta oftast görs för att bistå olika religiösa grupper med utbildning som även följer deras tro (Ansell och Lindvall, 2013, s.520).

Gällande politikens påverkan på tillgång till sjukvård så är teoribildningen allt glesare, men Ansell och Lindvall (2020) undersöker även detta i deras bok *Inward Conquest: The Political Origins of Modern Public Services*. De väljer då att titta på förlossningsvård, mentalsjukhus och vaccinationer för att förstå sig på hur politiken förändrat statens roll i hur sjukvården utformats. Enligt deras analys så är mentalsjukhus den delen av sjukvården som de undersökt som mest trolig att vara centraliserad och styrd av staten. Vaccinationsprogram är i stället mest troliga att vara styrda av regionala regeringar, medan förlossningsvård är något som inte går att generalisera då länderna aldrig konvergerar mot slutet av tidsperioden. De skriver att:

“Our main finding is that midwifery is different from all the other services we study in this book, since there was no convergence among countries: by the end of the period we are studying, midwifery was a strong, publicly trained and funded profession in some countries, but it had become banned in others” (Ansell and Lindvall, 2020, s.238-239)

Förklaringen till hur alla dessa olika delar av sjukvården skiljer sig åt är dock det som är av intresse för denna studie, och de menar på att detta kommer ur partipolitiska samt institutionella faktorer. Detta är något som stärker min hypotes att mer välutbildade leder till ökad jämlikhet i tillgång till både utbildning och sjukvård då det är staten, ledd av regeringschefen, som kan påverka dessa institutionella faktorer som Ansell och Lindvall (2020) pekar ut som avgörande. Det vill säga att det är staten som bestämmer ifall dessa frågor ska ligga på nationell, regional eller lokal nivå. I och med detta borde också regeringschefens förståelse för de bakomliggande samband som påverkar ett land påverka beslutsfattandet, och om regeringschefen har en större förståelse för vikten av jämlikhet så borde också detta leda till att större vikt läggs vid frågan.

I denna studie lyder hypotesen att *en mer välutbildad regeringschef leder till mindre ojämlikheter i tillgång till såväl utbildning som sjukvård i landet i fråga*. Anledningen till denna hypotes är att, trots att formell utbildning inte lär eleven hur man för en politisk kampanj eller sitta i regering så borde rimligtvis en regeringschef med kandidatexamen ha större förståelse för de bakomliggande sambanden som påverkar ett land. Därav borde även en ledare med mer utbildning förstå vikten av jämlikhet och därigenom även lägga större resurser och engagemang på att motverka ojämlikheter i samhället. Ur detta drar jag min slutsats att mer välutbildade ledare borde leda till mindre ojämlikheter i tillgång till sjukvård och utbildning.

4 Metod

Två mycket viktiga aspekter för att utforma ett forskningsproblem är den inom- och utomvetenskapliga relevansen. Den utomvetenskapliga relevansen handlar om att forskningen ska komma att ha "någon form av relevans för omvärlden" (Teorell & Svensson, 2007, s.18). I mitt fall handlar detta om att befolkningens representation skulle komma att inskränkas, något som i allra högsta grad skulle komma att ha relevans för omvärlden. Den inomvetenskapliga relevansen beskrivs som att "eftersträva kumulativitet" (Teorell & Svensson, 2007, s.18) och att bidra med något till den befintliga forskningen på ämnet. Detta är något som min studie skulle göra då många studier på ämnet fokuserar på en ledares personliga egenskaper och ekonomisk tillväxt (Besley et al, 2011; Jones & Olken, 2005) medan andra har lagt större fokus på varför eliten väljer att ställa upp i val (Gehlbach et al, 2010).

Målet med min utformning av frågeställning är att lägga fokus både på sambandet mellan jämlikhet i tillgång till utbildning samt sjukvård och ledares utbildningsnivå, men även hur detta kan komma att påverka representation. Båda delarna är viktiga då representation, något som idag ses som eftertraktansvärt (Mansbridge, 1999), skulle kunna komma att påverkas. Exempelvis skulle ett utfall kunna vara att mer välutbildade ledare leder till att ett land har mer jämlik tillgång till utbildning och har en större jämlikhet gällande tillgång till sjukvård än vad ett land med mindre välutbildade ledare har. Om detta skulle vara fallet så måste dessa aspekter vägas mot att de människor som ska representeras av ledaren inte längre görs det i samma utsträckning. Ju fler aspekter av demokratin som detta dilemma kan återfinnas i, desto större blir dilemmat och desto större blir vikten av att göra dessa överväganden.

4.1 Val av fall

Gällande valet av länder så är målet att ge ett så globalt perspektiv som möjligt, då jag valt att inte fokusera på exempelvis en viss typ av statsskick eller en viss världsdel. Detta då tidigare forskning på området är mycket gles vilket gör att det inte finns några fingervisningar inom tidigare forskning att detta samband skulle uppstå till följd av geografisk placering eller statsskick. Att så skulle vara fallet är inget som går att förkasta, men då det inte finns någon anledning att på förhand tro det så är studiens utgångspunkt, att så inte är fallet. Utöver detta, föll valet av år på 1989-2015 på grund av datatillgänglighet. Därav är målet att inkludera så många ledare från så många länder som möjligt för att få så pass statistiskt signifikanta resultat som möjligt. Då det är flertalet databaser som har använts för att sammanställa den data som ligger till grund för analysen, något som diskuteras mer ingående i avsnitt 4.2.1, så begränsas datatillgången något. Detta eftersom det måste finnas tillgängliga data på samma land och år i alla fyra dataset för att jag ska kunna sätta samman ett komplett dataset som sedan ska komma att ligga till grund för analysen.

4.2 Data

4.2.1 Källor och ursprungliga dataset

Den statistiska analysen kommer att bygga på den data som tillgängliggjorts av Besley & Reynal-Querol (2011) samt data från V-Dem institutet (2024). Anledningen till valet av just dessa två källor bygger på tillgänglighet av data. Besley & Reynal-Querol (2011) är två av få som har sammanställt en så pass djupgående databas över politiska ledares utbildningsnivå. Gällande valet av databas för att ta fram beroende variabler så föll valet på V-Dem till följd av hur deras data sträcker sig över den valda tidsperioden 1989-2015 samt täcker de valda länderna. Dessutom har Political Leaders' Affiliation Dataset (PLAD) använts för att fastställa varje ledares sista år vid makten. Detta används för att fastställa vilket årtal som ska användas för vilket land, både för data på jämlikhet i tillgång till sjukvård samt utbildning men också data för GDP per capita. Utöver dessa används även data från Gapminder (Gapminder, 2024) för att sammanställa data över GDP per capita för varje valt land och år.

Tillsammans har alla dessa fyra använts för att sammanställa ett nytt dataset. Först sammanställs data för ledarens utbildningsnivå för de valda ledarna och länderna, data som kommer från Besley & Reynal-Querol (2011). Sedan inkluderas även ledarens sista år vid makten, något som tas från PLAD (Bomprezzi et al., 2024). Därutöver inkluderas även datan för jämlikhet i tillgång till sjukvård samt utbildning för ledarens sista år vid makten och även data för GDP per capita för respektive år och land. En deskriptiv analys av hur datan ser ut presenteras i avsnitt datan används sedan för de analyser som presenteras i avsnitt 5.1 och det är denna data som ligger till grund för analyserna i avsnitt 5.2.

4.2.2 Oberoende variabler

Den oberoende variabeln i denna studie är den politiska ledarens utbildningsnivå, då målet är att undersöka hur denna påverkar jämlikhet i tillgång till sjukvård samt utbildning. Som tidigare nämnt är denna data från Besley och Reynal-Querol (2011) och datan för utbildning har delats upp i två olika variabler - College och Graduate, där College motsvarar en kandidatexamen och Graduate motsvarar fortsatt utbildning efter kandidatnivå. I det dataset som tillgängliggjorts av Timothy Besley och Marta Reynal-Querol finns dokumenterat data för 2097 olika ledare från 228 olika länder, men för att kunna genomföra denna studie har det sällats ut ledare för att matcha den data som finns tillgänglig på jämlikhet i tillgång till sjukvård samt utbildning. Därutöver föll även vissa ledare bort då Besley och Reynal-Querol saknade data på dessa ledares utbildning. Detta ledde till att det var totalt 240 ledare som ingår i denna studie.

Utöver ledarens utbildningsnivå har även GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$) använts som en oberoende variabel då det skulle kunna vara en alternativ förklaring till varför jämlikheten i tillgång till sjukvård och utbildning förändrats. Denna data är tagen från Gapminder (2024) och har på samma sätt som tidigare diskuterats sällats ut för de år och länder som ska komma att undersökas.

4.2.3 Beroende variabler

Som beroende variabler har jämlikhet i tillgång till sjukvård samt utbildning valts. Vikten av dessa diskuteras mer djupgående i avsnitt 2.3 samt 2.4 men ur ett rent metodologiskt perspektiv så var mitt mål att utforska ifall fler aspekter av hur ett land styrs påverkas av en ledares utbildningsnivå än korruption samt ekonomisk tillväxt vilket gjorts tidigare (Carnes and Lupu, 2016; Hejdenberg and Ingemansson, 2023; Jones and Olken, 2005). Dessutom är det två viktiga aspekter i hur utvecklingen i ett land kommer att fortskrida, eftersom framför allt utbildning har en direkt inverkan på ett lands ungdomar. Därav föll valet på just jämlikhet i tillgång till sjukvård och utbildning.

Variabeln jämlikhet i tillgång till utbildning är framtagen genom en surveyundersökning där frågan lyder: *“To what extent is high quality basic education guaranteed to all, sufficient to enable them to exercise their basic rights as adult citizens?”* (Coppedge et al. 2024). Svaren ligger på en ordinalskala mellan 0-4 där noll är extremt ojämnt, det vill säga *“Provision of high quality basic education is extremely unequal and at least 75 percent (%) of children receive such low-quality education that undermines their ability to exercise their basic rights as adult citizens.”* (Coppedge et al. 2024). Samtidigt är fyra jämnt, vilket i detta fall innebär att max fem procent av barn inte får tillgång till utbildning som tillåter dem att utöva deras rättigheter som vuxna (Coppedge et al. 2024). Svaren koverteras senare från en ordinalskala till intervallskala (Coppedge et al. 2024) och det är denna data som sedan används i studien.

Jämlikhet i tillgång till sjukvård är en variabel framtagen på ett mycket liknande sätt, dock lyder frågan istället *“To what extent is high quality basic healthcare guaranteed to all, sufficient to enable them to exercise their basic political rights as adult citizens?”* (Coppedge et al. 2024). Också här är svarsalternativen från noll till fyra där noll betyder att minst 75% av befolkningen inte kan utnyttja deras politiska rättigheter som en följd av en bristfällig sjukvård och fyra betyder att denna siffra är max 5% (Coppedge et al. 2024). Här ska också tilläggas att i detta sammanhang menas inte jämlikhet mellan könen utan i V-Dem:s undersökning så avses i stället jämlikhet mellan alla medborgare och när ojämlikheter upptäcks så rapporteras inte vilken typ av ojämlikhet som upptäckts. Exempelvis skulle det kunna vara ojämlikhet mellan könen eller mellan olika samhällsgrupper. Detta är dock inget som V-Dem lägger någon värdering i eller rapporterar kring och i och med detta så är även den jämlikhet som undersöks i denna studie inte heller jämlikhet mellan könen utan mellan alla medborgare i ett land.

4.3 Avgränsningar

Åren 1989 - 2015 har valts till följd av datatillgänglighet. Det vore önskvärt att kunna sträcka tidsspannet ända fram tills idag för att de resultat som kommer ur studien inte ska vara förlegade. Dock är detta inte möjligt då området är relativt utforskat och det finns ont om databaser som fört protokoll på ledares utbildningsnivå. Besley & Reynal-Querol (2011) är två av få som gjort detta och det är tack vare dem denna studie är möjlig då de tillgängliggjort deras data. Till följd av detta så finns inget annat val än att utgå från de årtal som finns i det datasetet. För att ha möjlighet att mäta de förändringar en ledare har gjort under sin tid vid makten så

används det sista året då ledaren satt vid makten för att göra analysen och ledare som suttit mindre än ett helt år vid makten exkluderas ur analysen.

4.4 Begränsningar

När denna studie genomförts så har även vissa brister och begränsningar upptäckts. För det första så är datan på de två beroende variablerna, jämlikhet i tillgång till utbildning och jämlikhet i tillgång till sjukvård, ett retroaktivt insamlat dataset. Här löper man risken att datan blir ”plattare” än vad egentligen är fallet, det vill säga att vissa höjder och dalar i datan inte representeras fullt ut i det slutgiltiga datasetet. Exempelvis om jämlikheten i tillgång till sjukvård under en kortare tidsperiod sjunkit eller stigit kraftig till följd av en okänd externalitet, men sedan återgått till den tidigare nivån så kan detta lätt överses när data samlas in retroaktivt. Detta kan leda till att de statistiska resultaten snedvrids åt ett håll eller annat. Detta är dock svårt att ta sig runt då en studie genomförs på så pass specifika variabler över ett så pass stort tidsspänn som 1989–2015, och V-Dem är en mycket välrenommerad organisation som är en ledande aktör inom datainsamling.

För det andra så skulle det varit önskvärt att följa Besley och Reynal-Querols (2011) urvalsmetod att fokusera i högre grad på ledare som kommit till makten oväntat – det vill säga till följd av att den tidigare ledaren dött eller blivit sjuk och därigenom fått lämna makten. Detta för att undvika att ledaren valt att strategiskt söka sig till politiken då det partipolitiska eller ekonomiska läget i landet då är till dennes fördel. Strategisk ingång på marknaden är ofta ett ämne som tas upp i företagssammanhang men detta är ett vanligt förekommande fenomen även inom politiken. Jacobson (1989) är en av många som utforskat detta ämne och han kommer fram till att erfarna politiker är mer sannolika att kandidera då det partipolitiska läget är till deras fördel och att kandidaterna då agerar ur en självisk synvinkel, inte för partiets bästa. Genom att undersöka ledare som hastigt har tagit över makten då den tidigare ledaren dött eller blivit sjuk så utesluter man denna möjlighet att strategiskt välja att kandidera. Jacobson (1999) påvisar inte att mer utbildade kandidater är mer sannolika att kandidera strategiskt, men om så skulle vara fallet så skulle detta kunna snedvrída resultaten i denna studie.

För det tredje skulle ett större N vara önskvärt i en studie som denna, då detta skulle leda till säkrare resultat som skulle gå att dra säkrare slutsatser ur, och anledningen till att 240 ledare inkluderats i analysen är datatillgänglighet samt tidsbrist. Då data på politiska ledares utbildningsnivå är något som jag fått tillgängligt från Timothy Besley och Marta Reynal-Querol kan jag endast utgå ifrån de ledare som finns i deras dataset. Detta dataset täcker dock betydligt fler ledare, och börjar redan 1950, men då tiden blivit knapp så har jag varit tvungen att sälla ut ett mindre antal ledare för att ha tid att sammansätta det slutgiltiga dataset som ligger till grund för denna studies analys. I kombination med att det dessutom måste finnas data tillgänglig på jämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård för respektive land och år så slutade det i 240 ledare.

5 Analys och resultat

5.1 Deskriptiv analys av data

Den data som används i studien är, som tidigare diskuterats, tagen från fyra olika databaser för att tillsammans kunna bistå med den data som krävs för analysen. Data för ledarens utbildning är från Besley och Reynal-Querol (2011) som varit vänliga nog att dela deras data då denna inte finns offentligt tillgänglig. Anledningen till att inte annan, offentlig data, använts är då det inte finns offentlig data på just detta område då det inte genomförts något större antal studier på ämnet. Måtten på jämlikhet i tillgång till sjukvård samt utbildning är tagna från The V-Dem Dataset (Coppedge et al. 2024) då detta dataset presenterar data för de valda åren i de valda länderna. För måttet på GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$) så användes data från Gapminder (Gapminder, 2023) då det är en väldigt välrenommerad organisation. De tillgängliggör en stor mängd data för ett stort antal länder över en lång tidsperiod och därav ämnar sig väl för mitt användande.

Nedan presenteras en överblick över datan, där vi kan se att totalt 240 ledare från 118 olika länder under tidsperioden 1989-2015 har undersökts. Därutöver så har de två beroende variablerna, jämlikhet i tillgång till sjukvård och utbildning, en range på minus fyra till plus fyra, en standardavvikelse på 0,5 och 0,3 respektive och medelvärden på 0,5 och 0,9. Vi kan se att en stor majoritet av ledarna har en kandidatexamen, närmare 90%, men endast ungefär hälften har fortsatt utbildning efter detta. Dessa två variabler, kandidatexamen och fortsatt utbildning efter det, är binära - det vill säga att om en ledare har en kandidatexamen så är detta kodat med en etta i datasetet och om inte är det kodat med en nolla, därav deras range på 0-1. GDP per capita har en mycket bred range då de länder som undersökts inte har valts ut till följd av deras ekonomiska läge och därav har såväl fattiga som rika länder inkluderats. Nedan presenteras alla länder som är inkluderade i analysen.

Afghanistan, Albanien, Algeriet, Argentina, Armenien, Australien, Azerbajdzjan, Bahrain, Bangladesh, Barbados, Belarus, Belgien, Belize, Benin, Bhutan, Bolivia, Bosnien Hercegovina, Botswana, Brasilien, Bulgarien, Burundi, Cap Verde, Centralafrikanska Republiken, Chile, Kina, Colombia, Komorerna, Costa Rica, Croatia, Cypern, Tjeckien, Danmark, Dominikanska Republiken, Ecuador, El Salvador, Estland, Etiopien, Fiji, Filipinerna, Finland, Frankrike, Georgien, Ghana, Grekland, Guatemala, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Honduras, Ungern, Island, Indien, Indonesien, Iran, Irland, Israel, Italien, Jamaica, Japan, Jordanien, Kambodja,

Kanada, Kenya, Laos, Lesotho, Lettland, Libanon, Liberia, Litauen, Luxemburg, Makedonien, Madagaskar, Malawi, Malaysia, Mali, Mexiko, Moldavien, Mongoliet, Myanmar, Namibia, Nederländerna, Nya Zeeland, Nicaragua, Niger, Nigeria, Norge, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Polen, Portugal, Qatar, Rumänien, Ryssland, Saudiarabien, Senegal, Sierra Leone, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Spanien, Sri Lanka, Sverige, Storbritannien, Taiwan, Tanzania, Thailand, Trinidad and Tobago, Türikiye, Turkmenistan, Ukraina, USA, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Zambia, Österrike.

	N	%	Medel	SD	Range Min Max
Jämlikhet i tillgång till sjukvård	240		0,49	0,501	-4 - 4 -2.93 3.66
Jämlikhet i tillgång till utbildning	240		0,89	0,317	-4 - 4 -2.93 3,54
Kandidatexamen	240	100%			0 - 1
Ja	213	88,0%			
Nej	27	11,2%			
Fortsatta studier efter kandidatexamen	240	100%			0 - 1
Ja	118	48,8%			
Nej	122	50,4%			
GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)	240		17259,55	17657,06	558,71 - 113050.66

Tabell 1. Deskriptiv analys av datan.

5.2 Resultat

I tabell 2 ser vi resultatet för den korrelationsanalys som genomförts på den första beroende variabeln, jämlikhet i tillgång till utbildning. Den har jämförts mot kandidatexamen samt fortsatt utbildning efter kandidatexamen och här kan vi se att det finns en positiv, om än svag, korrelation mellan en kandidatexamen och en ökad jämlikhet i tillgång till utbildning. Samtidigt visar också resultaten på en negativ korrelation mellan fortsatt utbildning efter en kandidatexamen och jämlikhet i tillgång till utbildning. Genom dessa samband kan vi se att en kandidatexamen förklarar 1,124% av variationen i jämlikhet i tillgång till utbildning (Teorell och Svensson, 2007). Dock är sigmavärdena 0,104 och 0,674 för kandidatexamen samt fortsatt utbildning efter kandidatexamen respektive (det vill säga att risken att det uppmätta sambandet är en slump är 10,4% samt 67,4% respektive). 0,104 är relativt högt för en samhällsvetenskaplig studie samtidigt som 0,674 betyder att resultatet inte är statistiskt signifikant. Resultaten visar

oss även att datan för en kandidatexamen samvarierar med datan för jämlikhet i tillgång till sjukvård på ett liknande sätt som för jämlikhet i tillgång till utbildning. Detta presenteras i tabell 3 och här är $r = 0,124$ för en kandidatexamen gentemot jämlikhet i tillgång till sjukvård medan fortsatta studier efter kandidatexamen ger $r = -0,020$. För dessa mått är sigmavärdet lägre än de förstnämnda då $\sigma = 0,056$ för en kandidatexamen och $\sigma = 0,758$ för fortsatta studier efter kandidatexamen. Signifikansvärdet för en kandidatexamen är acceptabelt för en samhällsvetenskaplig studie, trots att det ligger lite över det önskvärda spannet.

	Kandidatexamen	Fortsatt utbildning efter kandidatexamen	Jämlikhet i tillgång till utbildning
Kandidatexamen	1		
Fortsatt utbildning efter kandidatexamen	0,350**	1	
Jämlikhet i tillgång till utbildning	0,106	-0,028	1

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Tabell 2. Korrelationsanalys.

	Kandidatexamen	Fortsatt utbildning efter kandidatexamen	Jämlikhet i tillgång till sjukvård
Kandidatexamen	1		
Fortsatt utbildning efter kandidatexamen	0,350**	1	
Jämlikhet i tillgång till sjukvård	0,124	-0,020	1

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Tabell 3. Korrelationsanalys.

När samma samband mäts gentemot GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$) så finner vi att datan samvarierar till en högre nivå, där $r = 0,667$ gentemot jämlikhet i tillgång till utbildning samt att $r = 0,697$ gentemot jämlikhet i tillgång till sjukvård (se tabell 4). Samtidigt är också signifikansvärdet mycket lägre vilket säger oss att resultatet är betydligt säkrare. Dessa mätningar säger oss dock ingenting om kausaliteten mellan de mätta variablerna utan är endast ett mått på hur datan varierar åt samma eller olika håll jämfört med varandra (Teorell och Svensson, 2007, s.176). Alltså betyder inte en korrelation att det finns en kausalitet, utan för att påvisa en kausalitet används måttet standardiserad betakoefficient b (Teorell och Svensson, 2007, s.176). För att ta reda på ifall det finns en kausalitet presenteras detta i tabell fem och sex, men för att ta reda på om det är ledarnas utbildningsnivå som skapat sambandet bör vi även titta på ifall det ekonomiska läget i landet kan ha en större inverkan på detta.

	Jämlikhet i tillgång till utbildning	Jämlikhet i tillgång till sjukvård	GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)
Jämlikhet i tillgång till utbildning	1		
Jämlikhet i tillgång till sjukvård	0,927**	1	
GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)	0,667**	0,697**	1

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Tabell 4. Korrelationsanalys

Tabell fem och sex jämför sedan GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$) tillsammans med kandidatexamen och fortsatt utbildning efter kandidatexamen gentemot jämlikhet i tillgång till utbildning samt sjukvård i regressionsanalyser. Här finns att det positiva sambandet mellan kandidatexamen och både jämlikhet i tillgång till utbildning samt sjukvård kvarstår. Signifikansen för college har dock stigit något vilket gör att resultatet inte var riktigt lika säkert som först troddes. Därutöver återfinns även det negativa sambandet mellan fortsatt utbildning efter kandidatexamen och både jämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård, dock är signifikansen så pass hög för dessa att det inte går och dra några slutsatser ur resultaten. Sambandet mellan GDP/capita är dock det starkaste av de tre undersökta sambanden, och i kombination med en mycket låg signifikans så kan vi dra slutsatsen att dessa resultat är relativt säkra.

	SD	Standardiserad betakoefficient	Sigma
Kandidatexamen	0,265	0,076	0,143
Fortsatt utbildning efter kandidatexamen	0,165	-0,068	0,192
GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)	0,000	0,660	<0,001

Beroende variabel: Jämlikhet i tillgång till utbildning

Tabell 5. Regressionsanalys.

	SD	Standardiserad betakoefficient	Sigma
Kandidatexamen	0,259	0,092	0,066
Fortsatt utbildning efter kandidatexamen	0,161	-0,066	0,183
GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$)	0,000	0,689	<0,001

Beroende variabel: Jämlikhet i tillgång till sjukvård

Tabell 6. Regressionsanalys

För att sammanfatta så hittas ett positivt samband mellan en kandidatexamen och jämlikhet i tillgång till både utbildning och sjukvård; ett negativt samband mellan fortsatta studier efter en kandidatexamen och jämlikhet i tillgång till både utbildning och sjukvård; samt ett positivt samband mellan GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$) och jämlikhet i tillgång till både utbildning och sjukvård. Det förstnämnda sambandet är relativt svagt men ändå pålitligt, då signifikansen är låg. Det andra sambandet går inte att dra några slutsatser ur, då signifikansen är för hög. Det tredje sambandet är det absolut starkaste och säkraste, något som tyder på att ledares utbildningsnivå inte är det som påverkar mest. Med andra ord, att en ledare har en kandidatexamen kan med 95% säkerhet sägas påverka jämlikheten i tillgång till både sjukvård och utbildning positivt. Dock kan också sägas att en högre GDP per capita med 99% säkerhet leder till en större förbättring i jämlikhet i tillgång till sjukvård och utbildning.

6 Diskussion

Som tidigare nämnt så visar resultaten på att en regeringschef med en kandidatexamen är bättre på att öka jämlikheten i tillgång till både utbildning och sjukvård. Detta påvisade samband är starkare, och säkrare, gällande sjukvård, men samma samband återfinns även gällande utbildning och en studie med större N skulle troligtvis kunna öka säkerhet även för resultatet på jämlikhet i tillgång till utbildning. Samtidigt är sambandet det motsatta för en regeringschef med fortsatta studier efter en kandidatexamen, men här är resultaten så pass osäkra att tolkningen blir arbiträr och inga säkra slutsatser kan dras ur dessa. Utifrån detta så kommer majoriteten av diskussionen att ske kring varför en regeringschef med en kandidatexamen är bättre på att bekämpa ojämlikhet inom de två undersökta områdena jämfört med en regeringschef som inte har en kandidatexamen, samt även hur ett lands GDP/capita påverkar detta. Därefter diskuteras även hur dessa resultat får implikationer för medborgarnas representation bland de ledare som styr deras länder.

6.1 Är en mer välutbildad ledare en bättre ledare?

Som tidigare nämnt så pekar Ansell och Lindvall (2020) till institutionella och partipolitiska orsaker för att delar av sjukvården förändras genom politiska faktorer. Genom detta syftar de på att absoluta monarkier samt autokratier är de statsskick som är mest troliga att centralisera mentalsjukhus, medan de menar på att vägen till centralisering inom mödravård är främst genom liberala samt autokratiska stater. Sättet för en regeringschef att påverka hur jämlikheten i tillgång till sjukvård förändras måste självklart inte komma genom centralisering, men detta blir det tydligaste exemplet på hur politiken påverkar sjukvården. Dock kan politiken göra detta även inom stater där dessa områden ligger under regionala eller lokala regeringar, och det är en kombination av dessa olika förklaringar som kan peka till varför resultaten pekar på att en ledare med en kandidatexamen är bättre på att öka jämlikheten i tillgång till sjukvård. Detta pekar till att de resultat som kommit ur denna studies analys rimligtvis kan stämma. Denna studie har inte haft som mål att försöka påvisa vilka ideologier eller statsskick som påverkar, utan fokuserar enbart på utbildningsnivån av respektive regeringschef, men här ser vi hur tidigare teoribildning tydligt pekar på politikens inverkan på dessa områden. I och med detta så stärks min hypotes att en mer välutbildad ledare kommer att påverka jämlikheten i tillgång till sjukvård positivt, dels då de statistiska resultaten pekar på detta, men också genom att den tidigare teoribildningen pekar till vikten av partipolitik och institutionella faktorer vilket i längden styrs av regeringschefen.

De statistiska resultaten för jämlikhet i tillgång till utbildning så påvisar ett liknande samband som analysen för jämlikhet i tillgång till sjukvård, det vill säga ett svagt positivt samband både i

de korrelationsanalyser som genomförts, men också i regressionsanalysen. Det är framför allt måttet på den standardiserade betakoefficienten b som blir aktuell att tolka här, då det är denna som kan påvisa en kausalitet mellan två jämförda variabler (Teorell och Svensson, 2007, s.176). Denna påvisar att sambandet inte är lika stark som gentemot GDP/capita men vi ser fortfarande att det finns en kausal effekt mellan att en ledare har en kandidatexamen samt att jämlikheten i tillgång till utbildning ökar, men hur kommer sig detta? Som nämnts i avsnitt 3 så undersöker Ansell och Lindvall (2013) politikens inverkan på just hur utbildningen i ett land förändras, och även här pekar de till partipolitiska och ideologiska skillnader. De menar att sekularisering samt centralisering ökar till följd av en socialdemokratisk eller liberal regering under ett demokratiskt styrelseskick, samtidigt som centralisering ökar under en fascistisk regering i en autokratisk regim (Ansell och Lindvall, 2013, s.520). Precis som nämnt i tidigare stycke så är inte syftet i denna studie att undersöka eller motsätta sig dessa samband, utan tvärt om blir dessa samband av vikt för mitt argument att en ledare med kandidatexamen ökar jämlikheten även inom tillgång till utbildning. Detta då det pekar till politikens roll i dessa samband, eftersom politiken, och i längden den politiska ledaren, har makten och förutsättningarna att förändra hur utbildningen erbjuds till folket så motsätter sig inte Ansell och Lindvalls (2013 & 2020) resultat mina, utan denna studie menar i stället på att ytterligare en faktor som påverkar dessa samband är den politiska ledarens utbildningsnivå.

6.2 Alternativa förklaringsfaktorer

Utöver ledarens utbildningsnivå, så undersöks även sambandet mellan GDP per capita, PPP (constant 2017 international \$) och de två beroende variablerna, jämlikhet i tillgång till utbildning samt sjukvård. Detta för att utesluta alternativa förklaringar och här finner resultaten att sambandet mellan GDP/capita och jämlikhet i tillgång till såväl utbildning som sjukvård, är betydligt starkare än det som hittats mellan den politiska ledarens utbildningsnivå och jämlikhet i tillgång till såväl utbildning som sjukvård. I och med detta så ser vi vikten av fler samband än det som pekats till i föregående avsnitt och trots att teoribildningen som presenterats i denna studie inte pekar till de ekonomiska faktorerna som avgörande, så kan vi se att detta har en stor påverkan på hur utbildning och sjukvård erbjuds till folket. Detta är troligtvis till följd av att vid ett starkare ekonomiskt läge i ett land, finns också större resurser att investera i utbildning och sjukvård, något som i längden kommer öka jämlikheten i tillgång till dessa. Dock visar inte dessa resultat på hur pengarna investeras, och i kombination med resultaten som visar på att en ledare med kandidatexamen är bättre på att bekämpa ojämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård, så argumenterar jag att en ledare med kandidatexamen också skulle vara bättre på att investera dessa pengar och minska ojämlikheten inom dessa områden mer än en ledare som inte har en kandidatexamen. Detta då vi kan se att det finns ett positivt samband mellan minskad ojämlikhet inom dessa två områden och en ledare med kandidatexamen. Det faktum att BNP/capita har en större inverkan, betyder inte att en kandidatexamen inte har en inverkan. Alltså blir slutsatsen att en ledare med kandidatexamen i ett land med högre BNP/capita är den ledare som kommer vara bäst på att bekämpa ojämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård. Dessutom pekar Besley et al. (2011) på att en mer välutbildad ledare kommer att öka den ekonomiska tillväxten i ett land, något som i längden kommer påverka det mått som i denna studie används för GDP/capita (se avsnitt 4.2.2). I och med detta stärks min hypotes att en mer

välutbildad ledare är bättre på att bekämpa ojämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård, då GDP/capita är den av de analyserade variablerna som har störst inverkan.

Detta i kombination med de slutsatser som dragits i avsnitt 6.1 så kan hypotesen bekräftas, i alla fall till en viss utsträckning. En ledare med en kandidatexamen kommer vara bättre på att bekämpa ojämlikhet i tillgång till både utbildning och sjukvård. Dock kan inga slutsatser dras kring en ledare med fortsatt utbildning efter en kandidatexamen, detta till följd av att de statistiska resultaten inte är signifikanta, något som troligtvis är till följd av att det är färre av de undersökta ledarna som har så pass mycket utbildning. En studie med större N hade troligtvis kunnat ta sig runt detta problem men detta är något som diskuteras i mer noggrann detalj under rubriken begränsningar (avsnitt 4.4).

6.3 Implikationerna av resultatet

I och med att hypotesen kan bekräftas, så får detta också implikationer för hur vi ser på vilka ledare som bör väljas för att styra ett land. Då en mer välutbildad ledare kommer kunna hjälpa minska ojämlikheter i tillgång till såväl utbildning som sjukvård så måste vi ställa oss frågan;

Är det viktigare att välja politiska ledare som är representativa för befolkningen, men som enligt min analys kommer ha svårare att bekämpa ojämlikheter i tillgång till utbildning och sjukvård, än att välja högutbildade politiska ledare som inte kommer vara representativa för befolkningen men som, enligt min analys, kommer vara bättre på att bekämpa ojämlikheter i tillgång till utbildning och sjukvård?

Detta är en fråga som denna studie inte ämnar svara på, men resultaten av denna studie leder till att frågan blir omöjlig att se bort ifrån. Frågan om deskriptiv representation är en gammal fråga, där många forskare och teoretiker har olika synvinklar på vad som är önskvärt och inte, men exempelvis Masbridge (1999) pekar till vikten av att befolkningen representeras av människor som speglar delar av folkets bakgrund som ger tillhörighet till en grupp. Gruppen i fråga är i detta fall högutbildade människor (med detta åsyftas människor med en kandidatexamen) och ifall man vill minska ojämlikheter inom de undersökta områdena så visar denna studies resultat på att denna representation kommer att bli inskränkt. Robert Dahl är ytterligare en statsvetare som resonerar kring ämnet då han skriver att det är utformandet av politiska institutioner som bland annat exekutiven, legislaturen, partisystemen och rättsväsendet som påverkar representationen i legislaturen, vilket i sin tur påverkar regeringens legitimitet (Dahl och Shapiro, 2020, s. 129). Alltså uppstår här en motsättning, där det är önskvärt att öka jämlikheten i tillgången till utbildning och sjukvård, men samtidigt önskvärt att inte inskränka representationen för de medborgare ledaren ska styra över. Med andra ord landar vi i det ovan presenterade dilemmat – ett dilemma som jag inte har svaret på, men ett dilemma som bör övervägas.

7 Sammanfattning

För att sammanfatta så har denna studie sin grund i frågan kring om en mer välutbildad ledare är en bättre ledare – en fråga tidigare forskning inte kunnat ge ett definitivt svar på. Tidigare forskning har visat på att en mer välutbildad ledare är bra för ekonomisk tillväxt (Besley et al., 2011). Detta har lett till att många teoretiker och statsvetare antagit att en mer välutbildad ledare är en bättre ledare (Galasso och Nannicini, 2011; Alfano et al. 2020, m.fl.) men området är understuderat och förklaringarna för vad en ”bra” ledare är, är sällan tillfredsställande. Därav var denna studies mål att utöka litteraturen på ämnet och undersöka ifall politiska ledares utbildningsnivå påverkar fler aspekter än vad tidigare studerats. För att utföra analysen har Besley och Reynal-Querols (2011) data kring politiska ledares utbildningsnivåer, V-Dems (Coppedge et al., 2024) data på jämlikhet i tillgång till utbildning och sjukvård, samt Gapminder (2024) och the Political Leaders’ Affiliation Dataset (Bomprezzi, 2024). All denna data sammanställs sedan för att bistå med den data som krävs för analysen.

Resultaten visar att en ledare med en kandidatexamen kommer att vara bättre på att öka jämlikheten i tillgång till såväl sjukvård som utbildning, medan GDP/capita också påverkar detta positivt. Detta går hand i hand med Besley och Reynal-Querols (2011) resultat som visar på att en mer välutbildad ledare kommer öka tillväxten i ett land. Då en ledare har ett starkare ekonomiskt läge i sitt land kommer också denne kunna lägga större resurser på utbildning och sjukvård, men mina resultat visar på att dessa resurser används mer effektivt av en ledare med en kandidatexamen jämfört med en ledare som inte har det. I och med detta bekräftas hypotesen att en mer välutbildad ledare också leder till att jämlikheten i tillgång till utbildning och sjukvård ökar.

Dessa resultat medför även implikationer, och det landar i ett dilemma där en mer välutbildad ledare kommer att prestera bättre utifrån de mätta variablerna - något som gör att medborgarnas representation kommer att inskränkas ifall vi då ser det som önskvärt att välja mer välutbildade ledare till makten. Här pekar Mansbridge (1999) till vikten av deskriptiv representation och resonerar kring hur detta bör implementeras, medan Dahl och Shapiro (2020) menar på att en avsaknad av representation riskerar att underminera en regerings legitimitet. Detta leder till att följande fråga blir oundviklig;

Är det viktigare att välja politiska ledare som är representativa för befolkningen, men som enligt min analys kommer ha svårare att bekämpa ojämlikheter i tillgång till utbildning och sjukvård, än att välja högutbildade politiska ledare som inte kommer vara representativa för befolkningen men som, enligt min analys, kommer vara bättre på att bekämpa ojämlikheter i tillgång till utbildning och sjukvård?

8 Referenser

Alfano, M.R., Baraldi, A.L., Papagni, E., (2020) Do Voters Choose Better Politicians than Political Parties?: Evidence from a Natural Experiment in Italy. *Fondazione Eni Enrico Mattei (FEEM)*.

Ansell, B., Lindvall, J., (2013) The Political Origins of Primary Education Systems: Ideology, Institutions, and Interdenominational Conflict in an Era of Nation-Building. *American Political Science Review* 107:505–522.
<https://doi.org/10.1017/S0003055413000257>

Ansell, B.W. & Lindvall, J. (2020) *Inward Conquest: The Political Origins of Modern Public Services*, Cambridge University Press: Cambridge.
<https://doi.org/10.1017/9781108178440>

Besley, T., Montalvo, J.G. & Reynal-Querol, M. (2011). Do Educated Leaders Matter? *Economic Journal* 121: 205–F227.

Besley, T., Reynal-Querol, M., (2011) Do Democracies Select More Educated Leaders? *American Political Science Review* 105: 552–566.

Bomprezzi, Pietro; Dreher, Axel; Fuchs, Andreas; Hailer, Teresa; Kammerlander, Andreas; Kaplan, Lennart; Marchesi, Silvia; Masi, Tania; Robert, Charlotte; Unfried, Kerstin, (2020), *The Political Leaders' Affiliation Database (PLAD)*, [dataset]
<https://doi.org/10.7910/DVN/YUS575> , Harvard Dataverse, V7

Carnes, N., Lupu, N., (2016) What Good Is a College Degree? Education and Leader Quality Reconsidered. *The Journal of Politics* 78: 35–49. <https://doi.org/10.1086/683027>

Coppedge, Michael, John Gerring, Carl Henrik Knutsen, Staffan I. Lindberg, Jan Teorell, David Altman, Fabio Angiolillo, Michael Bernhard, Cecilia Borella, Agnes Cornell, M. Steven Fish, Linnea Fox, Lisa Gastaldi, Haakon Gjerløw, Adam Glynn, Ana Good God, Sandra Grahn, Allen Hicken, Katrin Kinzelbach, Joshua Krusell, Kyle L. Marquardt, Kelly McMann, Valeriya Mechkova, Juraj Medzihorsky, Natalia Natsika, Anja Neundorff, Pamela Paxton, Daniel Pemstein, Josefine Pernes, Oskar Rydén, Johannes von Römer, Brigitte Seim, Rachel Sigman, Svend-Erik Skaaning, Jeffrey Staton, Aksel Sundström, Eitan Tzelgov, Yi-ting Wang, Tore Wig, Steven Wilson and Daniel Ziblatt. 2024. "V-Dem [Country-Year/Country-Date] Dataset v14" [dataset] Varieties of Democracy (V-Dem) Project. <https://doi.org/10.23696/mcwt-fr58>.

Dahl, R.A., Shapiro, I. (2020) *On Democracy: Second Edition*. Yale University Press, New Haven

Galasso, V., Nannicini, T., 2011. Competing on Good Politicians. *American Political Science Review* 105: 79–99.

Gapminder (2024) *GDP per capita in constant PPP dollars* [dataset].
<https://www.gapminder.org/data/documentation/gd001/> (accessed 5.7.24).

Gruber, W. (1971) Career Patterns of Mexico's Political Elite. *Western Political Quarterly*. 24: 467–482. <https://doi.org/10.2307/446916>

Hejdenberg, J., Ingemansson, F. (2023) Ett normativt demokratiskt dilemma: Politisk Korruption och Politiska Ledares Utbildningsnivå.

Jones, B.F., Olken, B.A. (2005) Do Leaders Matter? National Leadership and Growth Since World War II. *Quarterly Journal of Economics* 120: 835–864.
<https://doi.org/10.1093/qje/120.3.835>

Mansbridge, J., (1999) Should Blacks Represent Blacks and Women Represent Women? A Contingent "Yes." *The Journal of Politics* 61: 628–657.
<https://doi.org/10.2307/2647821>

Teorell, J., Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod*. Liber: Malmö.

Verner, J.G., 1974. Educational Backgrounds of Latin American Legislators: A Three-Country Analysis. *Comparative Politics* 6: 617–634. <https://doi.org/10.2307/421340>

von der Mehden, F.R., (1969) *Politics of the Developing Nations*, 2nd ed. Prentice-Hall, New Jersey.